

Ylioppilaskunnan lausunto Turun yliopistolle todistusvalinnan pisteytyslunnoksesta

Ylioppilaskunta kiittää yliopistoa mahdollisuudesta lausua todistusvalinnan pisteytyslunnoksesta. On tärkeä kiittää opiskelijavalintojen kehittämishanketta siitä, että se on selvittänyt uudistuksen vaikutuksia ja näin myös tuonut ilmi mallin monia ohjausvaikutuksia. Hanke on näihin tietoihin pohjaten kuvannut selkeästi uudistukselle asetetut tavoitteet.

- pisteytyksen selkeyttäminen
- alakohtaisen osaamisen huomioiminen
- negatiivisten ohjausvaikutusten vähentäminen

Ylioppilaskunta lausui jo todistusvalintaa ja sen pisteytystaulukoita käyttöön otettaessa, että yliopistojen ei tule luoda lukioille piilo-opetussuunnitelmaa. Valitettavasti TYYn huolet osoittautuivat toteen ja pisteytystyökalu väärästi lukiolaisten ainevalintoja vahingollisella tavalla. Hankkeen tekemä luonnos pyrkii ansiokkaasti vähentämään negatiivisia ohjausvaikutuksia. Pisteytysmalli on myös selkeytymässä huomattavasti. Samalla selkeyttä tuova yksinkertaistaminen luo ristipainetta alakohtaisen osaamisen huomioimiseen. Tähän sekä pitkän ja lyhyen matematiikan keskinäisiin piste-eroihin kohdistuvat myös TYYn kriittisimmät huomiot.

Lausunnon rakenne seuraa yliopiston lausuntolomakkeen rakennetta.

Kommentit äidinkielen pisteytykseen (luku 4.1.1).

Ylioppilaskunta on iloinen äidinkielen vahvasta painottamisesta ehdotuksessa, sillä riittävän hyvät äidinkielen taidot ovat välttämättömät korkeakouluopinnoissa menestymisen kannalta. Äidinkielen heikko osaaminen vaikeuttaa opiskelija kykyä selvitä opinnoista koulutuslatasta riippumatta, joten on ensisijaisen tärkeää motivoida lukiolaista panostamaan äidinkielen osaamiseen. Näin turvataan korkeakouluopinnoissa menestyminen, vältetään esimerkiksi oppinäytetyön kirjoittamiseen liittyvät vaikeudet sekä varmistetaan, että lukiolainen oppii riittävät kriittisen ajattelun ja argumentoinnin taidot.

Ylioppilaskunta kiittää erinomaisesta äidinkielen pisteytyksen ehdotuksesta ja pitää luonnosta tältä osin kannatettavana.

Kommentit matematiikan pisteytykseen (luku 4.1.2).

Uudistuksen tavoite on ollut kuvastaa nykyistä paremmin matematiikan oppimäärän relevanssia kullakin alalla. Kokonaisuudessaan uudistuksen myötä matematiikan kirjoittajien määrä tulee pysymään nykyisellä, korkealla tasolla (Tähkä, 2023), jota ylioppilaskunta pitää hyvin tärkeänä. Ylioppilaskunta pitää matematiikan osaamistason laskua (Metsämuuronen & Nousiainen, 2020) huolestuttavana ilmiönä, ja toivoo jatkossakin sekä pitkän että lyhyen matematiikan pysyvän tärkeässä roolissa lukio-opinnoissa.

Matemaattis-luonnontieteellisten sekä teknillisten alojen pisteytysmallissa on lisätty kannustavuutta valita pitkä matematiikka, johon ylioppilaskunta on erittäin tyytyväinen. Muutoksen myötä yhä useampi matemaattisluonnontieteellisille tai teknisille aloille hakeva motivoituu valitsemaan pitkän matematiikan, josta on väistämättä hyötyä tulevilla opinnoilla.

Ylioppilaskunta pitää positiivisena matematiikasta saatavien pisteiden kohtuullistamista suhteessa muihin aineisiin, mutta kritisoi pitkän ja lyhyen matematiikan piste-eron merkittävää kavennusta muilla kuin matemaattisluonnontieteellisillä aloilla. Eroa on taulukoissa A-G laskettu jopa niin marginaaliselle tasolle, että kannustavuutta pitkän matematiikan valitsemiseen ei käytännössä ole.

Ylioppilaskunta tunnustaa sen tosiasian, että lukio-opintojen alussa pitkä matematiikka valitaan toisinaan jopa liian heppoisin perusteiden hyvien pisteiden toivossa. On totta, että lyhyellä matematiikalla on oma, tärkeä roolinsa lukio-opinnoissa, ja sen opiskelun tulee olla jatkossakin kannustavaa.

Ylioppilaskunta ei kuitenkaan pidä ehdotettua pudotusta piste-erossa pitkän ja lyhyen matematiikan välillä taulukoissa A–G oikeudenmukaisena tai toimivana ratkaisuna. Aiemmasta pisteytysmallista on varaa kaventaa eroa, mutta tarvetta näin merkittävälle kavennukselle ei ole. Ylioppilaskunta näkee, että vain marginaalinen ero lyhyen ja pitkän arvosanoista saatavien pisteiden välillä tulee väistämättä johtamaan siihen, että pitkää matematiikkaa opiskelevien lukiolaisten määrä vähenee - ja pahimmassa skenaariossa niin merkittävästi, että syvällisempää matemaattista osaamista löytyy enää matemaattisluonnontieteellisiltä ja teknisiltä aloilta. Yhteiskunnallisessa kontekstissa tällainen ilmiö olisi todella huolestuttava.

Ylioppilaskunta näkee, että alarelevanssin näkökulmasta nykyisen ehdotuksen kaltainen rakenne on osittain hyväksyttävä, ja voimakkain muutostahtomme kohdistuukin pitkän ja lyhyen matematiikan piste-eron

kasvattamiseen, ei lyhyen matematiikan roolin pudottamiseen pisteytysmallissa. Osa tutkinto-ohjelmista on sellaisia, että lyhyt matematiikka tai jopa matematiikan kirjoittamatta jättäminen on mahdollista eikä aiheuta haasteita yliopisto-opintoihin. Kuitenkin yliopistossa on lukuisia muitakin kuin matemaattisluonnontieteellisiä tai teknillisiä aloja, joissa syvällisiä matemaattisia taitoja on välttämätöntä osata - esimerkiksi taloustiede, osa kauppatieteiden erikoistumissuunnista sekä psykologia.

Pitkän ja lyhyen matematiikan osaamistasossa on selkeä ero. Kurssiarvosanoihin ja kirjoitettuihin arvosanoihin perustuva vertailu vuodelta 2019 osoittaa, että lyhyen matematiikan keskimääräisellä kurssimenestyksellä arvosana ei yltäisi pitkässä matematiikassa edes approbaturiin, mutta hieman pitkää matematiikkaa käyneet ja lyhyeen matematiikkaan vaihtaneet menestyvät alusta asti lyhyttä matematiikkaa opiskelleita merkittävästi paremmin (Kupiainen ym., 2019). Tulokset yleisen osaamistasollisen eron pitkän ja lyhyen matematiikan välillä olisi vähintäänkin oikeudenmukaista, että piste-ero olisi muutamaa desimaalia korkeampi.

Muutosehdotuksemme on, että piste-eroa lyhyen ja pitkän matematiikan välillä taulukoissa A-G kasvatetaan nykyisestä vähintään tasolle, jossa pitkän matematiikan arvosana vastaa keskimäärin kahta arvosanaa korkeampaa pistemäärää lyhyestä matematiikasta jokaisen arvosanan tasolla. Samalla pitkän matematiikan eri arvosanojen väliset piste-erot kaipaavat vielä kriittistä tarkastelua (L-E, C-A). Ylioppilaskunnan ehdotuksen päämääränä on varmistaa, että jatkossakin pitkän matematiikan valitsevien lukiolaisten määrä säilyy hyvällä tasolla ja varmistaa myös matematiikasta innostuneiden motivoimisen pitkän matematiikan valitsemiseen.

Toinen tai vastaava vaihtoehto voisi olla esimerkiksi pitkän ja lyhyen matematiikan kertoimien muuttaminen keskipitkän ja pitkän kielen välisiä kertoimia vastaaviksi. Ylioppilaskunta suhtautuu positiivisesti myös vastaavanlaisiin pitkän ja lyhyen matematiikan eroa selkeyttäviin ratkaisuihin.

Ylioppilaskunta pitää muita matematiikan pisteytyksessä tapahtuneita muutoksia tervetulleina ja hyväksyttävänä, ja kiittää ansioituneesta työstä matematiikan pisteytyksen uudistamiseksi. On hienoa, että matematiikan rooli halutaan pitää jatkossakin merkittävänä, mutta kohtuullisena muihin aineisiin nähden.

Kommentit reaaliaineiden pisteytykseen (luku 4.1.3).

Reaaliaineiden pisteytyksen suunta on oikea - pisteytystä on yksinkertaistettu ja pyritty huomioimaan alarelevanssia. Myös luopuminen pelkästään opintojaksojen määrään perustuvasta pisteytyksestä on toivottava muutos. Ylioppilaskunta näkee, että lukiokoulutuksen tulee jatkossakin säilyttää roolinsa yleissivistävänä koulutuksena, ja reaaliaineiden tasavertainen kohtelu tukee tätä tavoitetta erinomaisesti.

Huonoimmat todistuspisteet tuottavien reaaliaineiden kirjoittaminen on vähentynyt, kun päinvastoin hyvät pisteet tuottavien reaaliaineiden kirjoittaminen on lisääntynyt seurauksena oppimäärään perustuvasta pisteytysmallista (Tähkä, 2023). Ratkaisuna esitetään tasapisteitä joko kaikille reaaliaineille, tai kahtiajaon mukaisesti siten, että joko matemaattisluonnontieteellisiksi tai humanistis-yhteiskunnallisiksi luettavat reaaliaineet antavat enemmän pisteitä toiseen kategoriaan nähden.

Ehdotuksessa nimetään tavoitteeksi pisteytysvalinnan ohjausvaikutukset ja aineiden valikointi lukiossa. Malli, jossa jaetaan kahtia reaaliaineita ilman alarelevanssin perustetta, aiheuttaa väistämättä eriytymistä. Ylioppilaskunta näkee, että alarelevanssin tulisi johtaa ensisijaisesti siihen, että alan kannalta tarpeettomasta ainereaalista ei saisi kohtuuttomasti pisteitä. Monella yliopistoalalla kaikki reaaliaineet voidaan nähdä samanarvoisina ja yhtä hyödyllisinä, kuten taulukossa A.

Ylioppilaskunta näkisi oikeudenmukaisempana, että lukio-opiskelijat saisivat valita, haluavatko he opiskella matemaattisluonnontieteellisiä aineita, humanistis-yhteiskunnallisia aineita tai molempia, jos he tavoittelevat alaa, jossa kummastakaan ei ole välitöntä yhteyttä alan opintoihin. Ylioppilaskunta ei näe perusteltuna, että esimerkiksi oikeustieteen, kirjallisuustieteen tai vieraiden kielten (taulukot E-G) kaltaisille aloille lukion kaikki ainereaalit eivät olisi yhtä arvokkaita. Täten muutosta ei voi perustella myöskään alarelevanssilla sellaisten alojen kohdalla, joissa lukion oppimäärässä ei ole vastaavia sisältöjä.

Ehdotuksemme olisi, että erityisesti ei-matemaattiset reaaliaineet, jotka eivät selvästi linkity humanistis-yhteiskuntatieteellisiin reaaliaineisiin, sisällytettäisiin perustaulukko A:n kaltaiseen taulukkoon, jossa kuitenkin matematiikka ei olisi pakollisena pisteytettävänä aineena. Tämä olisi oikeudenmukaista lukiolaisille, vähentäisi negatiivisia ohjausvaikutuksia sekä toisi loogisuutta reaaliaineiden pisteytykseen.

Kommentit vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen pisteytykseen (luku 4.1.4).

Ylioppilaskunta pitää kielten opiskeluun kannustamista erittäin tervetulleena. Suomen kielivarannon yksipuolistuminen on ilmiö, josta myös ylioppilaskunta kantaa huolta. Pidämme siis positiivisena, että pisteytyksissä pitkän ja keskipitkän kielen vahva asema säilytetään ja lyhyen kielen pisteytystä vahvistetaan. Lyhyt kieli on asetettu reaaliaineiden kanssa tasavertaiseen asemaan, joka väistämättä kannustaa lukiolaista opiskelemaan kieliä entistä pisteytysmallia tehokkaammin.

Ylioppilaskunta pitää luonnosta tältä osin kannatettavana.

Kommentit yksittäisiä taulukoita koskeviin ratkaisuihin (luku 4.3).

Ylioppilaskunta pitää luonnosta tältä osin kannatettavana.

Kommentit pisteytyksen lähtökohtiin ja pisteiden muodostumisperusteisiin (luvut 2.1 ja 4.2).

Ylioppilaskunta pitää luonnosta tältä osin kannatettavana.

Kommentit kynnysehtoihin (luku 3.2 ja liite 1).

Ylioppilaskunta pitää luonnosta tältä osin kannatettavana.

Kommentit tasapistekriteereihin (luku 3.3).

Ylioppilaskunta pitää luonnosta tältä osin kannatettavana.

Kommentit kansainvälisten ylioppilastutkintojen pisteyttämiseen (luku 3.5 ja liite 1).

Ylioppilaskunta pitää luonnosta tältä osin kannatettavana.

Muut kommentit

Ylioppilaskunta on pääosin tyytyväinen uudistukseen. Samalla kuitenkin toivomme, että ohjausvaikutuksia seurataan tarkoin jatkossakin uudistuksen astuttua voimaan, erityisesti matematiikan osalta.

Ylioppilaskunta näkee, että jotkin pisteytysmallin muutokset tukevat hankkeen tavoitteista pääosin yksinkertaistamista, ei alarelevanssia tai ohjausvaikutusten vähentämistä.

Toivomme, että päätökset pisteytysvalinnassa tehdään kokonaisvaikutukset huomioiden, unohtamatta kaikista tärkeintä tavoitetta: lukiokoulutuksen tulee jatkossakin olla yleissivistävä koulutus, joka kehittää olennaisia taitoja tulevaisuuden korkeakouluopinnoissa menestymiseen sekä aktiiviseksi, valveutuneeksi ja kriittiseksi kansalaiseksi kasvamiseen.

Turussa 14.4.2023,

Akseli Tiitta

hallituksen puheenjohtaja

Turun yliopiston ylioppilaskunta

Riina Lumme

pääsihteeri

Turun yliopiston ylioppilaskunta

Lähteet:

Kupiainen, S., Kupiainen-Määttä, O., Vähähyppä, K., Quakrim-Soivio, N. (2019) Matematiikan lukio- ja ylioppilastutkintoarvosanat – Selittääkö heikko arvosanataso lyhyen matematiikan kokeen jättämisen pois tutkinnosta? Dimensio, puheenvuoro 16.8.2019.

Metsämuuronen, J. & Nousiainen, S. (2021). Matematiikkaa COVID-19-pandemian varjossa. Matematiikan osaaminen 9. luokan lopussa keväällä 2021. Julkaisut 27:2021. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

Tähkä, T. (2023). Ylioppilastutkintolautakunta. Katsaus ilmoittautumisiin ja uusintoihin. Powerpoint esitys, Educa 27.-28.1.2023.